Dosarul nr. 2-17585/2024
(2-24148454-12-2-26122024-1)

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

26 mai 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Cazacu Grigorii
grefier Burghelea Diana

examinînd în ședință publică cererea de chemare în judecată depusă de Gaidarji Dmitri împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului în mărime de *****,

a c o n s t a t a t :

Argumentele participanților la proces.

Gaidarji Dmitri a intentat acțiune împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului în mărime de *****.

În motivarea acțiunii a indicat că în temeiul încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din data de 14.06.2024, dosar nr.*****, s-a constatat faptul că reclamantului i-au fost încălcate drepturile contrar prevederilor Articolului 3 CEDO prin neacordarea asistenţei medicale.

Declară că încălcarea drepturilor mele garantate prin art.3 CEDO, s-a confirmat prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina care este emisă în favoarea sa.

Susține că în ceea ce priveşte condiţiile de detenţie în penitenciarele din Republica Moldova, Curtea Europeana pentru Drepturile Omului si s-a pronunţat în repetate rânduri împotriva Republicii Moldova, care la nivel internaţional, a constatat încălcările articolului 3 CEDO, fiind stabilită valoare compensaţiei pentru prejudiciul cauzat.

Iar potrivit jurisprudenţei CEDO, neacordarea asistenţei medicale este încălcare a Convenţiei, art. 3 cere statului să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi, având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare.

Susține că încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO, a avut loc prin neacordarea asistenţei medicale, iar în sensul art.3 CEDO, Curtea a statuat că, persoanele aflate în detenţie, continuă să beneficieze de toate drepturile şi libertăţile fundamentale garantate de Convenţie, cu excepţia dreptului la libertate.

Relevă că întrucît, legislaţia prevede un mecanism compensatoriu, pentru încălcările drepturilor mele, care au fost încălcate într-o instituţie de stat în acest caz, compensaţia justă v-a fi satisfacerea unei sume de *****, încasată de la Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova, în favoarea sa. Această sumă este rezonabilă şi motivată, deoarece a avut loc încălcarea art.3 CEDO.

Invocă că cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral şi material cauzat, persoanelor deţinute prin violarea art. 3 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale. La examinarea cauzelor în care se invocă violarea prevederilor Convenţiei, se va ţine cont, de jurisprudenţa Curţii Europene atît în cauzele examinate împotriva Republicii Moldova, cît şi în alte cause adresate împotriva altor state.

Potrivit jurisprudenţei Curţii Europene, instanţele judecătoreşti naţionale vor putea acorda cu titlu de prejudiciu moral, pentru violarea art. 3 din Convenţie, următoarele compensaţii, care urmează a fi achitate în lei moldoveneşti.

În temeiul art.art. 166-167 Cod de Procedură Civilă, art. 6 CEDO şi art.3 CEDO, solicită Gaidarji Dmitri împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului în mărime de *****.

În ședința de judecată reprezentantul pîrîtului Ministerului Justiției al Republicii Moldova a solicitat respingerea acțiunii din motivele invocate în referință.

În rest, în ședința de judecată nu s-a prezentat nici un participant, fiind citați legal.

Aprecierea instanței de judecată. Cadrul normativ pertinent.

Audiind părțile, studiind materialele anexate la dosar în raport cu prevederile legale, instanța de judecată va *respinge* cererea de chemare în judecată, din următoarele considerente.

În ședința de judecată s-a constatat că reclamantul şi-a înaintat acţiunea în baza încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 14.06.2024, prin care a fost admisă parţial plângerea privind acordarea asistenţei medicale contrare prevederilor art. 3 CEDO.

Conform încheierii menţionate, s-a admis plângerea condamnatului Gaidarji Dmitri din 20.06.2023 cu privire la constatarea faptului încălcării art. 3 CEDO de către administraţia Penitenciarului nr. 5 Cahul, pe faptul încălcării dreptului la asistenţă medicală la 27.04.2018.

Conform prevederilor ***Codului de Procedură Penală,***

***Articolul 473²*.** Plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului

(1) Plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul, după caz, din care a fost eliberat.

(2) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea.

(2^1) În cazul în care plângerea depusă nu corespunde cerinţelor prevăzute la alin.(2), judecătorul de instrucţie stabileşte condamnatului un termen rezonabil, dar nu mai mare de 30 de zile, pentru înlăturarea neajunsurilor.

(2^2) Dacă condamnatul îndeplineşte în termen toate cerinţele din încheierea judecătorului de instrucţie, plângerea se consideră depusă la data prezentării iniţiale. În caz contrar, plângerea se declară inadmisibilă.

(2^3) Verificarea condiţiilor de admisibilitate se efectuează de judecătorul de instrucţie din oficiu. Plângerea se declară inadmisibilă şi în următoarele cazuri:

a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade;

b) există o hotărâre a Curţii Europene a Drepturilor Omului cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade;

c) plângerea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la alin.(5);

d) plângerea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens;

e) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează plângerea condamnatului care are ca obiect aceleaşi perioade de detenţie. În acest caz, inadmisibilitatea se declară de instanţa sesizată ultima.

(2^4) Încheierea privind declararea plângerii inadmisibile poate fi atacată cu recurs de către părţi în termen de 10 zile de la data la care au luat cunoştinţă de aceasta.

(2^5) Declararea plângerii inadmisibile în baza temeiurilor prevăzute la alin.(2^3) lit.a)–c) exclude posibilitatea depunerii repetate a plângerii cu acelaşi obiect.

(3) Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

(4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească.

(5) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatuluise depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

Articolul 473³. Examinarea plîngerii referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului şi sarcina probaţiunii

(1) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatuluise examinează de către judecătorul de instrucţie, cu participarea condamnatului şi, după caz, a avocatului acestuia şi a reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare.

(2) Sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare.

(3) Pentru examinarea plîngerii, reprezentantul administraţiei instituţiei penitenciare prezintă instanţei de judecată în scris, în termen de 30 zile, un raport în care răspunde la toate pretenţiile invocate de condamnat în plîngere, cu menţionarea măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condiţiilor de detenţie contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului şi a materialelor anexate la acesta se înmânează condamnatului care a depus plîngerea de către reprezentantul administraţiei instituţiei penitenciare.

(4) Termenul maxim de examinare a plîngerii referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului este de 3 luni. În termenul maxim de 3 luni nu se include termenul acordat condamnatului pentru detalierea pretenţiilor.

Articolul 473⁴. Soluţia instanţei de judecată

(1) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu.

(2) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate.

(3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii.

(4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473² alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca

fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

(5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

(5[1]) În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare.

(6) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), persoanele condamnate la detenţie pe viaţă nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă.

(7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ.

(8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanţa de judecată dispune respingerea plîngerii.

(9) Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare.â

(10) Pedeapsa redusă în condiţiile alin.(4) constituie pedeapsă efectiv executată.

La caz, se atestă faptul că în privinţa reclamantului au fost examinate aspectele cu privire la constatarea încălcării drepturilor condamnatului Gaidarji Dmitri garantate de art. 3 CEDO prin neacordarea asistenţei medicale corespunzătoare la cererile acestuia din 27.04.2018, acest fapt fiind confirmat prin încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 14.06.2024. Astfel, pretenţiile reclamantului, formulate în cererea de chemare în judecată, urmează a fi examinate prin prisma şi în concordanţă cu cuantumul expres prevăzut de lege pentru asemenea situaţii, astfel, încât nivelul de despăgubire să fie rezonabil şi proporţional.

Instanţa reiterează prevederile art. 473[4] (5) Cod de Procedură Penală şi anume că, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea

condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Prin acţiunea formulată, reclamantul solicită acordarea sumei de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, indicând asupra faptului că această sumă ar asigura o compensaţie suficientă şi echitabilă a prejudiciului moral suferit.

Astfel, suma despăgubirii solicitată de reclamant, în raport cu perioada constatată ca fiind deţinere în condiţii precare, este nejustificată, nefiind motivată solicitarea privind încasarea sumei maxime, or legea prevede încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie.

La caz, fiind doar constatată încălcarea drepturilor garantate de art. 3 CEDO, în partea ce ţine de asigurarea asistenţei medicale, şi anume, prezentarea sau escortarea deţinutului Gaidarji Dmitri la cererea adresată la data de 27.04.2018, nefiind definit un termen anumit prin care deţinutul ar fi fost afectat.

În cauza Drăniceru vs. Moldova (cererea nr. 31975/15), Curtea, analizând eficienţa mecanismului preventiv şi compensator, a considerat că cuantumul maximal de 5,10 EUR pentru o zi de detenţie în condiţii precare, prevăzut în calitate de despăgubire de către noile prevederi moldoveneşti la fel nu ar putea fi considerate nerezonabile. Curtea aminteşte că instanţele naţionale sunt cele mai în măsură să aprecieze în mod concret condiţiile de detenţie a persoanelor deţinute şi să stabilească cuantumul despăgubirii acordate pentru repararea prejudiciului moral cauzat de condiţii care aduc atingere demnităţii umane. O astfel de evaluare trebuie să se efectueze în conformitate cu sistemul juridic naţional şi cu practica naţională şi trebuie să ţină seama de nivelul de trai al ţării în cauză, chiar dacă astfel se ajunge la acordarea unor sume mai mici decât cele pe care Curtea le-ar fi acordat în cauze similare [Shmelev şi alţii împotriva Rusiei (dec.), nr. 41743/17 şi alte 16, pct. 91, 17 martie 2020, cu trimiterile citate acolo, Bizjak vs. Slovenia, cauza Mandic şi Jovic împotriva Sloveniei, cauza Stella şi alţii vs. Italia, cauza Domjân vs. Ungaria]. În aşa fel, pentru fiecare caz în parte, judecătorul, la stabilirea cuantumului despăgubirii, urmează să ia în considerare în special perioada în care reclamantul a fost supus condiţiilor de detenţie precare, această durată fiind un factor important în aprecierea amplorii prejudiciului moral suferit de persoana în cauză.

Astfel, la examinarea cerinței privind compensarea prejudiciului moral instanța conchide că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Prin prisma art. 2036 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Instanța reţine că, obligaţia de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral o exercită partea vătămată, de aceea în cerere despre compensarea prejudiciului moral trebuie să indice de către cine, în ce circumstanţe şi în baza a căror acţiuni (inacţiuni) i-au fost cauzate suferinţele morale (psihice) sau fizice, prin care se manifestă acestea.

Astfel la determinarea mărimii compensaţiei pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în consideraţie atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferinţelor psihice sau fizice părţii vătămate, cât şi datele obiective care certifică acest fapt.

Prin urmare raportînd norma indicată supra și ținînd cont de faptul că reclamantul nu a probat cauzarea din partea pîrîtului a unor suferințe psihice sau lezarea unor alte drepturi nepatrimoniale ce urmează a fi compensate în bani, instanța va respinge pretenția reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral ca fiind neîntemeiată.

În rezultat, instanța va respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Gaidarji Dmitri împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului în mărime de *****.

în conformitate cu articolele 236, 238-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e :

Cererea de chemare în judecată depusă de Gaidarji Dmitri împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului în mărime de ***** se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile din data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Cazacu Grigorii